

NIET

STAPELEN

MAAR VERVANGEN

met de regio als klaslokaal

in Het Hogeland

Colofon

Betreft:

Analyserapport voor Vereniging Kansrijke Groningers

Realisatie ten behoeve van de gemeente Het Hogeland

Inhoud

Colofon.....	2
1. NSMV met de regio als klaslokaal in Het Hogeland.....	3
2. Waarom bestaat Niet Stapelen Maar Vervangen?.....	4
3. Hoe werkt de aanpak NSMV?	5
4. Doel van het analyserapport.....	6
ANALYSERAPPORT - analyse van de 3 stakeholdersgroepen.....	7
NSMV bouwsteen 1 - analyse: Netwerk, beleid en financiën	9
NSMV bouwsteen 2 - analyse: Organiseren en opleiden.....	20
NSMV bouwsteen 3 - analyse: Communicatie en planning.....	21
NSMV bouwsteen 4 - analyse: Curriculum en digitaliseren	22
NSMV bouwsteen 5 - analyse: Onderzoek en ontwikkeling	23
5. Bijlagen.....	25

Traject: Transitie van aanbod naar vraaggestuurd samenwerken vanuit het onderwijs
 In opdracht van: Kansrijke Groningers
 Door: Jan Plooij en Mark Thijssen
 Niet Stapelen Maar Vervangen
 Datum: 21 april 2024 - Versie: 7.0

Onvolkomenheden, correcties of aanvullingen graag doorsturen naar info@missinglinkprojects.nl

1. NSMV met de regio als klaslokaal in Het Hogeland

Intro

De Vereniging Kansrijke Groningers wil samen met de scholen in Noord- en Midden-Groningen alle kinderen en jongeren in de regio de kans geven hun talenten, mogelijkheden en interesses te ontdekken en ontwikkelen.

De vraag ligt nu voor of de provincie – even als in de voorgaande jaren – een bijdrage aan dit programma wil leveren voor de jaren 2023, 2024 en 2025. Samen bieden we op deze manier de regio een positieve impuls en de kinderen en jongeren een stevige en brede basis voor hun toekomst.

In dit analyserapport ligt de focus op het stimuleren van 'NSMV met de regio als klaslokaal' door de implementatie van een vernieuwende aanpak (Niet Stapelen Maar Vervangen, kortweg NSMV). Deze aanpak is inmiddels elders met succes toegepast om te zorgen voor een betere match tussen het onderwijs en het rijke educatieve aanbod buiten de school (in de regio). Die betere match wordt gerealiseerd door een transitie te laten plaatsvinden van aanbod- naar vraaggestuurd samenwerken tussen onderwijs en educatieve aanbieders in de regio, waaronder bedrijven.

De focus in dit analyserapport ligt op het introduceren van NSMV met de regio als klaslokaal in het primair onderwijs. Het doel en onze verwachting is dat de beweging die wordt ingezet en de tools die worden ontwikkeld zich verspreiden. Naar organisaties die betrokken zijn bij de ontwikkeling van kinderen/jongeren in de regio en die graag willen werken vanuit NSMV met de regio als klaslokaal, zoals de kinderopvang, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs.

NSMV met de regio als klaslokaal

Kinderen en jongeren leren niet alleen tijdens schooltijd in de klas, maar juist ook daarbuiten, zowel fysiek als online en vooral: in de praktijk. Kansrijke Groningers zet zich in voor het vergroten van ontwikkelkansen van jongeren door het bieden van een passend, rijk en breed aanbod voor alle leerlingen. Het besef groeit bij alle betrokkenen dat daarvoor meer nodig is dan in het traditionele schoolsysteem wordt geboden; 'It takes a village to raise a child'. NSMV met de regio als klaslokaal!

Onze doelstelling is dat kinderen en jongeren – te beginnen in het basisonderwijs en daarna het voortgezet onderwijs – in onze regio zoveel als mogelijk 'levensechte' ervaringen opdoen met (nog onbekende) werkomgevingen, rolmodellen en activiteiten. Bij de regio als klaslokaal gaan kinderen en jongeren enerzijds de regio in om deze ervaringen op te doen. Anderzijds kan de regio ook het klaslokaal binnenkomen met rolmodellen en activiteiten.

Deze aanpak vraagt om een transitie in de samenwerking tussen onderwijs en bestaande en nieuwe educatieaanbieders in de regio (waaronder bedrijven): van aanbod- naar vraaggestuurd samenwerken, waarbij het onderwijs aan zet is om de vraag helder te stellen.

De Regio als Klaslokaal en Tijd voor Toekomst¹

Tijd voor Toekomst verrijkt de leer- en beleefwereld van kinderen. Aanvankelijk gericht op de 'verlengde schooldag'. Inmiddels op verzoek van scholen ook als verrijking van de schooldag zelf. NSMV in De Regio als Klaslokaal verrijkt de leer- en beleefervaringen van leerlingen onder schooltijd. En zorgt voor een verdiepingsslag en borging binnen het curriculum van de school en daar buiten. Hierbij vormt zich een duurzaam en efficiënt regionaal leerecosysteem voor alle scholen, alle lokale educatieve aanbieders en de gemeente. En dus voor de resultaten die met Tijd voor Toekomst (TvT) zijn geboekt.

¹ Dit document beschrijft per bouwsteen de relatie tussen NSMV met De Regio als Klaslokaal en TvT.

2. Waarom bestaat Niet Stapelen Maar Vervangen?

De aanpak Niet Stapelen Maar Vervangen (NSMV) brengt kinderen en jongeren in hun opvoedings- en onderwijsperiode zo vroeg mogelijk in contact met zo veel mogelijk leerrijke omgevingen, rolmodellen, situaties, voorwerpen, gevoelens, vaardigheden, kennis, ervaringen en talenten.

Momenteel houden scholen - met terechte redenen - de deur vaak dicht voor dergelijke ontdekkingen en ontmoetingen. En beleven het als STAPELEN. Belangrijke bezwaren zijn: werkdruk, onvoldoende financiën en gevoel van weerstand tegen het enorme - en mede daardoor - onoverzichtelijke aanbod van buiten.

Gemeente Het Hogeland heeft beleid, financiën en grote uitvoeringsorganisaties² om voor kinderen en jongeren dergelijke ontdekkingen en ontmoetingen te faciliteren op alle leergebieden in het basisonderwijs. Biblionet Groningen, GGD, Halt, Beweegteam Het Hogeland, IVN en Cultuurcentrum Hogeland en nog vele andere voor de leergebieden:

taal/lezen (Nederland en Engels)

rekenen/wiskunde

oriëntatie op jezelf en de wereld

(aardrijkskunde/ruimte, geschiedenis/tijd, natuur, wetenschap en technologie)

digitale geletterdheid

kunst en cultuur

bewegingsonderwijs

burgerschap

En daarom zorgt NSMV voor:

- transitie van aanbod naar vraag gestuurd samenwerken vanuit het onderwijs;
- een leerecosysteem in Het Hogeland, waardoor scholen, educatieve aanbieders en de gemeente efficiënt, effectief en leerdoel gericht met elkaar samenwerken op alle onderwijs leergebieden;
- scholen die om educatieve aanbod vragen. En leermiddelen en diensten niet langer zien als een stapeling op het eigen schoolcurriculum, maar als vervanging of verrijking. Zowel onder als buiten schooltijd.

De aanpak sluit daarmee volledig aan op de missie van de partners van de Lokale Educatieve Agenda van Het Hogeland en de missie van het provinciale programma Tijd voor toekomst.

Een omgeving creëren waarin kinderen en hun sociale context in nabijheid worden ondersteund, gestimuleerd en gevolgd.

&

Kinderen een rijk aanbod aan leren en ontwikkeling bieden, door het aanbieden (en onderzoeken) van een samenhangend en geïntegreerd aanbod van kinderopvang, school en 'binnen en buitenschoolse activiteiten'

&

Ieder kind krijgt de kans zich optimaal te kunnen ontwikkelen, met als doel gelijke kansen voor ieder kind

&

En terugdringen van laaggeletterdheid met daarbij extra aandacht voor ouders, 0-6 jarigen en een doorgaande leerlijn van kinderopvang, PO naar VO.

Het wil bereiken dat kinderen dezelfde kansen krijgen, welke achtergrond ze ook hebben en waar ze ook wonen.

&

Dat ze bewust en bekwaam worden. Bewust van hun omgeving, van zichzelf en van de kansen die ze hebben voor hun toekomst.

&

Dat ze hun talenten kunnen ontwikkelen. Zich kunnen ontplooiën.

&

Dat hun dromen uitkomen. En dat ze kunnen worden wie ze willen zijn.

² Zie overzicht pagina 25

3. Hoe werkt de aanpak NSMV?

Iedere gemeente of regio is toegerust met educatief aanbod dat scholen kunnen gebruiken om hun lessen (curriculum) te verrijken. Met over het algemeen heel veel kleine educatieaanbieders en ook altijd grote aanbieders. Deze grote aanbieders zijn al jaren uitvoeringsorganisatie namens de gemeente om landelijke educatieprogramma's (zie pagina 18) lokaal uit te voeren. Vaak werken deze organisaties één op één samen met individuele scholen, in opdracht van een afdeling binnen de gemeente³ op hetzelfde thema. De aanpak NSMV stimuleert zowel de uitvoeringsorganisaties als de afdelingen binnen de gemeente om **uniform** en **samen te werken**. NSMV maakt daarbij gebruik van een vijftal bouwstenen die de basis vormen voor een structurele, duurzame en kwalitatief hoogwaardige samenwerking tussen drie groepen stakeholders: (1) scholen, (2) (grote) educatieve aanbieders, (3) bedrijven en (4) gemeente. En deze stakeholders vormen samen een leerecosysteem: zowel organisatorisch als digitaal.

Met de NSMV bouwstenen ontwikkelen alle betrokken organisaties een (meer) uniforme 'taal' om met elkaar te communiceren op al onderstaande deelaspecten van onderwijs en educatie.

1 netwerk + beleid + €	Om de werkzaamheden op genoemde bouwstenen te borgen en te blijven ontwikkelen is afstemming van beleid en subsidiecriteria essentieel. Deze gezamenlijke beleidsplannen en financiën maken deel uit van gezamenlijke beleidsafspraken tussen scholen, gemeente en gemeentelijk educatieve uitvoeringsorganisaties.
2 opleiden + organiseren	Schoolbesturen, educatieve uitvoeringsorganisaties en de gemeente realiseren gezamenlijk de transitie van aanbod- naar vraag gestuurd samenwerken vanuit het onderwijs. Voor de rollen binnen deze nieuwe organisatiestructuur zijn opleidingen nodig voor de direct betrokkenen. Liefst in samenwerking met het HBO.
3 communicatie + planning	NSMV gaat over de ontwikkeling van een uniforme taal voor scholen: zij stellen de vraag, educatieve uitvoeringsorganisaties en kleinere aanbieders: zij geven het antwoord. Het digitale NSMV ecosysteem ondersteunt de communicatie. En aanbieder streven de deadline van 31 maart na voor de schooljaarplanning.
4 curriculum + digitaliseren	Het digitale NSMV ecosysteem bevat een scholenbox met alle leermiddelen en -activiteiten van scholen, een aanbiedersbox met al het lokale educatieve aanbod in de regio en een matchingsmachine om leermiddelen te vervangen met dit aanbod. Allemaal gekoppeld aan landelijk vastgestelde doelen van SLO*.
5 onderzoek + ontwikkeling	Iedere educatieve uitvoeringsorganisatie doet onderzoek om kwaliteit, kwantiteit en effect te meten en door te ontwikkelen. Ook schoolbesturen hebben eigen monitorinstrumenten. Alle betrokkenen streven na om ook op dit onderdeel niet te stapelen maar te vervangen. Onderzoeksbureau Oberon doet onderzoek naar NSMV.

* SLO aanbodsdoelen voor bewegingsonderwijs, kunstzinnige oriëntatie, oriëntatie op jezelf en de wereld en digitale geletterdheid.

Dit is de basis voor de duurzame **transitie van aanbod naar vraag gestuurd samenwerken** vanuit het onderwijs. NSMV heet daarom ook: **onderwijs stelt de vraag!**

³ Op landelijk niveau zijn vrijwel alle ministeries opdrachtgever van één of meerdere educatieprogramma's die via de overheden gemeenten, provincies en waterschappen 'gestapeld' de scholen bereiken. Onder de naam: 'Bruggen bouwen tussen onderwijs en educaties' verkent de rijksoverheid momenteel een betere aanpak. Zie ook pagina 16 – artikel 23 van de grondrechten.

4. Doel van het analyserapport

Dit analyserapport (deel 1) beschrijft kwalitatief en kwantitatief de **lokale analyse** van de drie stakeholdersgroepen: **(1) onderwijs, (2) gemeente** en **(3) educatieaanbieders**. En van de huidige status van het lokale leerecosysteem NSMV met de regio als klaslokaal in Het Hogeland op de 5 NSMV bouwstenen.

Op basis van de analyse beschrijft NSMV in het aansluitende adviesrapport (deel 2)⁴ adviezen voor de transitie van aanbod naar vraag gestuurde samenwerking van de drie stakeholdersgroepen. Onderwijs, gemeente en educatieaanbieders kunnen – op basis van dit rapport – vervolgens de strategische keuze maken: GO of NO GO, als antwoord op de vraag:

Pakken wij – beslissers op als strategische niveau - deze gezamenlijke transitie naar vraag gestuurd samenwerken vanuit het onderwijs op of niet?

Onderwijs	Schoolbestuurders
Educatieve aanbieders	Directeuren / bestuurders
Gemeente	Wethouder

En afhankelijk van de toekomstige ambities ook kinderopvang, voortgezet onderwijs, Hanze Hogeschool en bedrijfsleven.

En bij een GO zijn de vervolgstappen:

1. de organisatie NSMV begeleidt alle drie de stakeholders: onderwijs, gemeente en (grote) educatieve aanbieders gedurende een kalenderjaar bij deze transitie.
2. een lokaal programmateam **op tactisch niveau** maakt een keuze uit de adviezen van het adviesrapport (deel 2) en plaatst deze als actiepunten in het eerste jaar- of meerjarig plan met begeleiding van NSMV.
3. na deze periode kunnen alle betrokken lokale stakeholders de vraag gestuurde aanpak NSMV zowel organisatorisch als digitaal borgen **op operationeel niveau** (de werkvloer) in een lange termijn samenwerking.

Doelgroep: primair onderwijs

Bij een GO van de strategische alliantie start de uitvoering **oktober 2023**.

NSMV start in Het Hogeland met basisscholen. Ten eerste omdat basisscholen al jaren lang met de meeste educatieve aanbieders samenwerken. Ten tweede omdat de koppeling aan het landelijk PO-curriculum (SLO-aanbodsdoelen) duurzaam is geborgd. En ten derde omdat Tijd voor Toekomst zich ook op deze doelgroep richt en als provincie brede organisatie geïnteresseerd is in de NSMV-aanpak.

Kinderopvang en voortgezet onderwijs blijven bij de ontwikkelingen nauw betrokken en kunnen direct instappen waar kansen liggen. Dit analyserapport focust zich op het primair onderwijs in Het Hogeland.

⁴ Zie: NSMV met de regio als klaslokaal in Het Hogeland – adviesrapport – deel 2

NIET
STAPELEN
MAAR **VERVANGEN**

ANALYSE RAPPORT
HET HOGELAND

ANALYSERAPPORT - analyse van de 3 stakeholdersgroepen

Dit NSMV analyserapport (deel 1) beschrijft kwalitatief en kwantitatief de **lokale analyse** van de drie stakeholdersgroepen: **(1) onderwijs, (2) gemeente** en **(3) educatieaanbieders**. En van de huidige status van het lokale leerecosysteem NSMV met de regio als klaslokaal in Het Hogeland op de 5 NSMV bouwstenen.

Op basis van de analyse beschrijft NSMV in het aansluitende adviesrapport (deel 2)⁵ adviezen voor de transitie van aanbod naar vraag gestuurde samenwerking van de drie genoemde stakeholdersgroepen.

⁵ Zie: de Regio als Klaslokaal in Het Hogeland – adviesrapport – deel 2

NSMV bouwsteen 1 - analyse: Netwerk, beleid en financiën

Het Hogeland kent 3 groepen stakeholders rondom het lokale educatieve aanbod in de gemeente:

- 5.1 kinderopvang en funderend onderwijs in Het Hogeland;
- 5.2 lokale educatieve aanbieders, verbinders en overige aanbiedende organisaties;
- 5.3 gemeente Het Hogeland en overige overheden.

5.1 Kinderopvang, basis-, voortgezet en speciaal onderwijs

Netwerk

In gemeente Het Hogeland volgen 4.001 leerlingen basisonderwijs en 2.638 leerlingen voortgezet onderwijs.

Zie: Bijlage 1 - overzicht van kinderopvang en funderend onderwijs in Het Hogeland (pagina 24). In dit overzicht zijn ook de 6 startscholen Tijd voor Toekomst gemarkeerd

Kinderopvang		<i>aantal locaties:</i>
1	BSO locaties (buitenschoolse opvang)	33
2	KDV locaties (kinderdagverblijf)	38
3	VGO locaties (voorziening voor gastouderopvang)	72
		totaal: 143

Schoolbesturen Primair Onderwijs		<i>aantal scholen:</i>
1	GBS de Wierde	1
2	Schoolbestuur Lauwers en Eems	1
3	Stichting openbaar onderwijs Marenland	1
4	Stichting Primenius	3
5	NoorderBasis - scholen met de Bijbel	3
6	Goud Onderwijs	24
		totaal: 33

Schoolbesturen Voortgezet Onderwijs		<i>aantal scholen:</i>
1	Stichting Het Hogelandcollege	5
2	VO Eemsdelta	1
3	Terra	2
		totaal: 8

Zie bijlage 1 – overzicht van kinderopvang en funderend onderwijs in Het Hogeland (pagina 24). In dit overzicht zijn ook de 6 startscholen Tijd voor Toekomst gemarkeerd.

Beleid

Een analyse van de missies en speerpunten uit de beleidsplannen van de scholen en schoolbesturen primair onderwijs in Het Hogeland resulteert in de woordwolk op de volgende pagina. Hoe groter het lettertype, hoe meer de woorden in de beleidsplannen voorkwamen.

De beleidsmatige overeenkomsten met de missie van de Regio als Klaslokaal en NSMV zijn groot.

Basisonderwijs en voortgezet onderwijs werken op veel van de genoemde speerpunten al samen met lokale educatieve aanbieders in de gemeente (zie: 5.2 Lokale educatieve aanbieders). Of kunnen met deze aanbieders samen gaan werken.

De **grote educatieve aanbieders** (zie 5.2 Lokale educatieve aanbieders) op o.a. lezen en digitale vaardigheden (bibliotheek), sport (Bewegteam Het Hogeland)

gezondheid (GGD) en cultuureducatie (Cultuurcentrum Hogeland) heeft met de gemeente meerjarige beleids- en financiering afspraken over educatief aanbod voor onderwijs. Deze organisaties krijgen van de gemeente de opdracht om scholen te ondersteunen bij hun onderwijstaken. In gemeente Het Hogeland zijn deze afspraken voor een deel vastgelegd in de Lokale Educatieve Agenda 2023-2033 (zie: 5.3 Gemeente Het Hogeland). De inhoud en omvang van de afspraken tussen gemeente en grote educatieve aanbieders verschillen echter wel, zowel kwalitatief als kwantitatief.⁶

Scholen die in eerdere pilots participeren binnen **Tijd voor Toekomst** (zie ook pagina 14) ontwikkelen met name de samenwerking met educatieve aanbieders voor verlenging van de schooldag. Aanvankelijk buiten de normale schooltijden en inmiddels onder schooltijd. Voor een deel zijn dat leermiddelen/-activiteiten, personen of organisaties die ook onder schooltijd delen van het curriculum kunnen vervangen. De afspraken over Tijd voor Toekomst in Het Hogeland zijn ook vastgelegd in de Lokale Educatieve Agenda 2023-2033.

Naast de samenwerking met 'grote' lokale educatieve aanbieders kunnen scholen samenwerken met (kleinere) verenigingen, stichtingen, educatie aanbieders, bedrijven (o.a. ZZP-ers) of ouders om het curriculum aan te laten sluiten op de speerpunten uit het schoolplan of -beleid. Hiervoor zijn veelal geen structurele beleidsafspraken of financiën.

Ook kunnen kinderen/jongeren van kinderopvang, basis-, voortgezet onderwijs en MBO, HBO en universiteit onderling veel voor elkaar betekenen. Zowel als het gaat om hun persoonlijke ontwikkeling als in het belang van de doorgaande leer- en ontwikkellijnen binnen onderwijs. Zie als voorbeeld het artikel over de techniekdagen in Winsum (juni 2023) op de volgende pagina.

Financiën

Structureel beschikken de drie stakeholders: onderwijs, educatieve aanbieders en gemeente over financiën om educatief aanbod (materialen, activiteiten, professionals) van buiten de school te bekostigen.

- Basisscholen en schoolbesturen ontvangen jaarlijks een bedrag per leerling per schooljaar van het ministerie OCW, waarvan een deel beschikbaar is voor aanschaf van leermiddelen of deelname aan leeractiviteiten.
- Bij enkele van de grote educatieve aanbieders is een financiële matchingsregeling waarbij gemeente, educatieve aanbieder en scholen gezamenlijk de samenwerking bekostigen.
- Ook het samenwerkingsverband Deelregio Noord kan co-financieren.

⁶ En Basicly heeft op gebied van digitale vaardigheden afspraken met de vereniging Kansrijke Groningers.

Een unieke kijk op het lokale onderwijs komt tot zijn recht in Winsum

Door Omroep het Hogeland - 29 juni 2023 13:52 - © Terra Winsum

WINSUM – Op vijf vrijdagen hebben VO-scholen in Winsum een gezamenlijke techniekdag georganiseerd voor groep 7 leerlingen van vijf verschillende basisscholen in Winsum. Dit unieke project, mede mogelijk gemaakt door Sterk Techniek Onderwijs, bood de leerlingen de kans om kennis te maken met het vak techniek en tegelijkertijd de verschillende VO-scholen in Winsum te ontdekken.

Het initiatief begon dit schooljaar met de openbare basisschool de Tiggeldobbe, waar de leerlingen op inspirerende wijze konden kennismaken met de wereld van techniek. In de techniekhal van Terra VO kregen ze de gelegenheid om een houten bureaulampje te maken. Aan de hand van een tekening hebben ze de onderdelen op maat gemaakt en vakkundig in elkaar gezet. Dit gaf de leerlingen een tastbaar voorproefje op de technieklessen in het voortgezet onderwijs.

Niet alleen kregen de leerlingen de kans om techniek te ervaren, maar ook om de VO-scholen van dichtbij te ontdekken. Na het bezoek aan Terra VO fietsten de leerlingen naar Het Hogeland College, waar ze de mogelijkheid kregen om een logo en/of naamplaatje te ontwerpen.

Met behulp van laptops werd hun creativiteit gestimuleerd en konden ze hun ontwerpen opslaan op een usb-stick. Tijdens een rondleiding binnen de school werden ze tevens geïnformeerd over de diverse onderwijsmogelijkheden. De volgende halte was Terra Praktijkonderwijs, waar een docent met een lasercutter de leerlingen verwelkomde. Deze innovatieve machine graveert designs in hout. De ontwerpen die de leerlingen bij Het Hogeland College hadden gemaakt, werden op een bijpassend plaatje gegraveerd en vormden uiteindelijk de voet van het zelfgemaakte bureaulampje.

Voorbereid naar het voortgezet onderwijs in Winsum - In totaal hebben circa 100 leerlingen van vijf verschillende basisscholen kennisgemaakt met techniek en de VO-scholen in Winsum. Dit project heeft hun interesse in technische vakken gestimuleerd en hen de mogelijkheid geboden om een beter beeld te krijgen van het voortgezet onderwijs in de omgeving. Dit initiatief benadrukt het belang om leerlingen op jonge leeftijd te enthousiasmeren voor techniekonderwijs. Tevens draagt het initiatief bij aan het versterken van de band tussen de scholen én draagt het bij aan een soepele overgang naar het voortgezet onderwijs.

5.2 Lokale educatieve aanbieders, verbinders, (V)MBO/HBO, universiteit & overige

Netwerk

5.2.1 Lokale educatieve aanbieders

De gemeente Het Hogeland beschikt over veel educatieve aanbieders, groot en klein. Deze educatieve aanbieders zijn (veelal) uitvoeringsorganisaties namens de gemeente om landelijke of provinciale opdrachten uit te voeren binnen de gemeentegrenzen. Naast deze grote educatieve aanbieders zijn in de gemeente ook veel kleine organisaties of individuele specialisten die educatie aanbieden. Sommige grote educatieve aanbieders brengen deze kleinere aanbieders ook onder de aandacht van scholen, omdat dit bij de opdracht van de gemeente hoort. Dit geldt (nog) niet voor alle grote educatieve aanbieders.

In totaal is gesproken met 14 (zie pagina 27) vertegenwoordigers van de educatieaanbieders die in de gemeente zijn getraceerd. In deze lijst van educatieve aanbieders staan zeker 7 grote aanbieders zoals Biblionet Groningen, GGD, Cultuurcentrum Hogeland, IVN, Huis van de Sport en de gemeente Het Hogeland zelf.

leergebied + aantal aanbieders:

taal/lezen	2
digitale vaardigheden	4
NMD	11
erfgoed	1
gezondheid	2
kunstzinnige oriëntatie	3

leergebied + aantal aanbieders:

bewegingsonderwijs	1
techniek	3
ondernemen	2
veiligheid en verkeer	2
burgerschap	4
rekenen/wiskunde	0

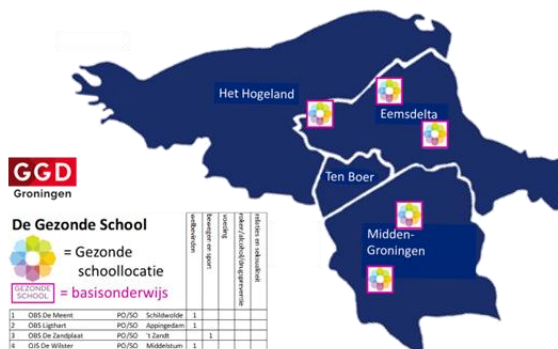
Enkele educatieve aanbieders bieden op meerdere leergebieden educatief aanbod aan.

Onderstaand een overzicht van (grote) educatieve aanbieders in het werkgebied van de Vereniging Kansrijke Groningers (Het Hogeland, Eemsdelta, Midden-Groningen en Ten Boer) op de leergebieden en -thema's: taal, lezen, digitale vaardigheden, gezondheid, veiligheid, erfgoed, natuur, milieu, duurzaamheid, techniek, digitale vaardigheden, ondernemen, loopbaanoriëntatie, sport, bewegen, en kunst- en cultuur.

taal, lezen, digitale vaardigheden

gezondheid & veiligheid

erfgoed

natuur, milieu & duurzaamheid

techniek & digitale vaardigheden & ondernemen & loopbaanoriëntatie

sport & bewegen

kunst- & cultuureducatie

Zie: Bijlage 2 - overzicht van alle (grote) educatieve aanbieders en van gemeentelijke taakgebieden Burgemeester en Wethouders in Het Hogeland (pagina 24).

5.2.2 Verbinders

[Vakland Het Hogeland](#) – vanaf 2024 Gebiedsoöperatie Het Hogeland – jaagt een leven lang leren aan in de regio van Het Hogeland. In 2022 is de rol van Vakland steeds meer gaan verschuiven van aanjager naar adviseur en verbinder. Waar in 2022 nog een actief leeraanbod werd opgezet vanuit Vakland, zal dit in 2023 meer gaan liggen op het verbinden van vraag en aanbod.

In 2022 heeft Vakland het netwerk weten uit te breiden en meer kennis van het gebied kunnen opdoen. Ook is Vakland in de regio steeds bekender geworden en weten de inwoners Vakland te vinden met een actieve hulpvraag, bijvoorbeeld voor een cursus. Hier kan Vakland op inspelen door gericht de vraag te verbinden met het aanbod in de regio. In 2023 wordt Vakland een gebiedscoöperatie waar leden samen werken aan de gemeenschap met als doel de regio vooruit te helpen.

En Vakland Het Hogeland stimuleert – in de rol van aanjager – ook initiatieven en educatieve aanbieders op leergebieden zonder (grote) uitvoeringsorganisaties. O.a. op gebied van: techniek, burgerschap, ondernemen en natuur/milieu/duurzaamheid (NMD). Opvallend is dat – tot op heden – op gebied NMD veel middelgrote en kleine aanbieders aanwezig zijn in het werkgebied, maar geen grote aanbieder om samen met de anderen aanbieders een compleet leerecosysteem NMD te vormen.

De vereniging Kansrijke Groningers verenigt alle schoolbesturen in het oorspronkelijke aardbevingsgebied. Het werkgebied waarin [Kansrijke Groningers](#) werkzaam is heeft te maken met een aantal omstandigheden waardoor jongeren vaak een extra inspanning moeten leveren om kansrijk te zijn in hun verdere studie en/of beroep. Jongeren met dezelfde cognitieve capaciteiten, echter verkerende in verschillende omstandigheden, hebben verschillende schoolloopbanen leert de ervaring. De bevingen, als gevolg van de gaswinning, versterken de sociaal economische en sociaal culturele omstandigheden, geringe mobiliteit en gelatenheid die de regio kwetsbaar maken nog eens verder.

De schoolbesturen die deelnemen aan Kansrijke Groningers erkennen en herkennen dit, maar willen daar niet in berusten. Ze bundelen hun krachten en willen samen met andere partijen het onderwijs aan jongeren van 4 tot 20 jaar versterken en verrijken om hun zo een extra steuntje in de rug te geven. Dat is van belang voor die jongeren en zeker ook voor de regio zelf. Ook de partners gaan niet bij de pakken neerzitten en willen de potentie die er is benutten. Jongeren met talenten, capaciteiten en ambities met gezamenlijke extra inspanningen in kansrijke posities brengen. Bijzonder aan Kansrijke Groningers is dat het initiatief voortkomt uit het onderwijs zelf en dat het werkt over de sectoren heen. Daarmee is Kansrijke Groningers een natuurlijke bondgenoot voor iedereen die jongeren in de regio iets extra's wil bieden.

De programmalijnen van Kansrijke Groningers zijn: ICT & techniek, ondernemen, talent loopbaan en ambitie en werk in de regio. De programma's werden vanaf 2018 gefinancierd door de Gelijke Kansen Alliantie vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), de Economic Board Groningen, de gemeenten Eemsdelta, Het Hogeland, Groningen (voormalig Ten Boer) en Midden-Groningen en de provincie Groningen. Sinds 2021 is de financiering van de Economic Board Groningen geëindigd. Nu financiert het Nationaal Programma Groningen.

5.2.2 Verbinders

[Tijd voor toekomst](#) is een beweging, een methode om het verschil te maken voor kinderen in Groningen. Het doel van Tijd voor Toekomst is het verrijken van het onderwijs.

Groninger gemeenten, provincie, kennisinstellingen als RUG en Hanzehogeschool en aanbieders van lesprogramma's werken samen met scholen om dit mogelijk te maken. Ze vormen samen een netwerk om de aanpak en het gedachtengoed van Tijd voor Toekomst te delen, uit te dragen, belemmeringen weg te nemen, te ondersteunen en elkaar te helpen dit voor "hun" kinderen te bereiken.

Leren van elkaar - Tijd voor Toekomst brengt mogelijkheden en (lokaal) aanbod in beeld en laat scholen leren van elkaar. Daarbij is ondersteuning beschikbaar van de RUG en Hanzehogeschool. Scholen stellen zelf hun doelen. Tijd voor Toekomst werkt samen met hen om die te verwezenlijken. In de gemeente Het Hogeland zijn in 2023 basisscholen gestart met Tijd voor Toekomst.

[Stichting Kunst & Cultuur \(K&C\)](#) maakt zich sterk voor goed cultuuronderwijs op de scholen in Drenthe en Groningen. K&C is in de provincie Groningen penvoerder van de regeling Cultuur-educatie met Kwaliteit (CMK, zie ook overzicht landelijke educatieprogramma's pagina 18). K&C zorgt ervoor dat cultuurlessen op een hoog niveau worden gegeven. En dat cultuureducatie een vaste plek krijgt binnen het onderwijs en bij culturele instellingen. Om dit te bereiken biedt K&C de mogelijkheid (vakoverstijgende) leerlijnen cultuuronderwijs te ontwikkelen en de deskundigheid van leerkrachten te vergroten. Daarnaast stimuleert K&C de samenwerking tussen culturele instellingen en scholen. Hierbij biedt K&C ook cursussen voor interne cultuurcoördinatoren (ICC-ers) binnen de school, waardoor de school de eigen aanpak cultuureducatie vraag gericht – vanuit het onderwijs zelf – vorm kan geven.

Biblionet
Groningen

Bibliotheek Groningen verzorgt dat onderwijs, bibliotheek en gemeente de handen ineen slaan om dagelijks te zorgen voor aandacht voor leesplezier en mediawijsheid op school én thuis. Om te stimuleren dat kinderen en jongeren meer lezen. En hen te leren om beter en verstandiger om te gaan met internet, sociale media en games.

Huis voor de Sport
Groningen

Onderwijsinstellingen kunnen bij Huis voor de Sport Groningen terecht voor advies over de inrichting van sport- en beweegonderwijs, hulp bij het ontwikkelen van sport- en beweegprogramma's voor op school en voor ondersteuning bij de uitvoering hiervan.

5.2.3 (V)MBO, HBO en universiteit

STERK
TECHNIEK-
ONDERWIJS
voor en door de regio

De regio Noord-Groningen heeft te maken met een beperkt aantal leerlingen, maar heeft ook enorme kansen te bieden. Samenwerking tussen scholen moet een mismatch tussen krimp en werkloosheid en de hoge vraag naar technisch geschoold personeel aanpakken.

De scholen, zowel po als vmbo en mbo, gaan gezamenlijk de instroom, doorstroom en het behoud van leerlingen verbeteren. Daarbij wordt ingezet op het verhogen van de kwaliteit van het techniekonderwijs met [Sterk Techniekonderwijs](#).

Ook moet het onderwijsaanbod aansluiten bij regio specifieke vraagstukken, moet de samenwerking met het bedrijfsleven intensiveren en moeten scholieren op jonge leeftijd enthousiast worden gemaakt voor techniek. Samen met het bedrijfsleven ontwikkelen Terra Winsum en Het Hogeland College een goed bereikbaar en aantrekkelijk technisch vmbo ontstaan en moet er innovatief en kwalitatief sterk technisch onderwijs worden gerealiseerd dat flexibel inspeelt op nieuwe ontwikkelingen.

5.2.4 Overige organisaties

Ook bedrijven, de gemeentelijke organisatie zelf, verenigingen en specialisten of ouders zijn belangrijke educatieaanbieders. Veel educatief betrokken bedrijven heeft Kansrijke Groningers al met het Platform School en Bedrijven in beeld gebracht.

Naast het hiervoor genoemde educatieve aanbod zijn er zeer veel particuliere en commerciële educatieaanbieders. De educatieve uitgeverijen zijn daarbij de grootste partij. Via de mail, de post en via vertegenwoordigers voor de schooldeur en de deur van de gemeente promoten deze organisaties hun educatieve aanbod. Een overzicht van dit aanbod maken heeft geen enkele zin omdat het nieuws van vandaag vaak de dag erna weer nieuw educatieaanbod oplevert.

Beleid & financiën

Lokale educatieve aanbieders

Slechts 10 van de in totaal 20 getraceerde educatieaanbieders zijn onderdeel van de begroting van de Lokale Educatieve Agenda 2023-2033 van Het Hogeland, inclusief onderlinge beleidsafspraken. Minimaal 2 ontvangen (co-)financiering vanuit de provincie Groningen. En ook de overheden waterschap Noordzijvest en Hunze en Aa's hebben eigen educatieve programma's op de leergebieden burgerschap en natuur, milieu en duurzaamheid (NMD) in de meerjarige begroting opgenomen.

De financiering van de verbinders kent verschillende bronnen: Vakland Het Hogeland (deelnemende organisaties en Nationaal Programma Groningen), Kansrijke Groningers en Tijd voor Toekomst (Nationaal Programma Groningen) en Sterk Techniekonderwijs (Rijksoverheid, m.n. ministerie EZK).

5.3 Gemeente Het Hogeland en overige overheden

Netwerk

De overheden die binnen het netwerk van kinderopvang en funderend onderwijs in gemeente Het Hogeland een rol spelen zijn:

1. Gemeente Het Hogeland
2. Provincie Groningen
3. Waterschappen Noordzijvest en Hunze en Aa's
4. En indirect de Rijksoverheid

Beleid

5.3.1 Gemeente Het Hogeland

Welke taken heeft gemeente Het Hogeland als het gaat om het basisonderwijs? Artikel 23 van de Grondrechten regelt dat zorg voor en toezicht op het onderwijs een taak is van de overheid en het geven van onderwijs vrij is. In dat opzicht ligt er geen taak voor de gemeente op deze leergebieden. In 2012 heeft Oberon als hulpmiddel voor lokale educatieve agenda's een overzicht van de gemeentelijke taken richting onderwijs opgesteld in een kolommentabel met 4 categorieën. *Zie: Bijlage 3 - Vier kolommentabel - Oberon (pagina 26).*

Ondanks het gegeven dat dit overzicht meer dan 10 jaar oud is, maakt het duidelijk dat de genoemde leergebieden – op bewegingsonderwijs na – allemaal in categorie 1 vallen: de gemeente ondersteunt en schoolbestuur bepaalt beleid en uitvoering.

Tussen het curriculum van het funderend onderwijs en de gemeentelijke taakgebieden van Burgemeester en Wethouders zijn wel 'toevallige' relaties. Het curriculum van het basisonderwijs bestaat uit:

inhoudslijnen basisonderwijs

1. Nederlands:	8. oriëntatie op jezelf en de wereld
- taal/lezen	- natuur/milieu/duurzaamheid
2. rekenen - wiskunde	- erfgoed
3. kunstzinnige oriëntatie	- gezondheid
4. digitale geletterdheid	- techniek
5. bewegingsonderwijs	- ondernemen
6. Engels	- veiligheid en verkeer
7. burgerschap	

Wethouders en afdelingen van de gemeente zullen hierin veel thema's herkennen binnen hun eigen werkzaamheden. Wettelijk liggen hier in de meeste gevallen geen verplichtingen. Wel indien het een landelijk educatieprogramma betreft. Het biedt echter wel kansen om samen te werken. De correlatie tussen gemeentelijke taakgebieden van B&W en het curriculum van funderend onderwijs staat op pagina 25.

Voor NSMV met de regio als klaslokaal heeft gemeente Het Hogeland verschillende beleidsafspraken die de ontwikkeling van de aanpak niet alleen op korte maar ook op lange termijn borgen. Ook op provinciaal niveau is NSMV met de regio als klaslokaal beleidsmatig gefundeerd en geborgd in onderstaande beleidsplannen:

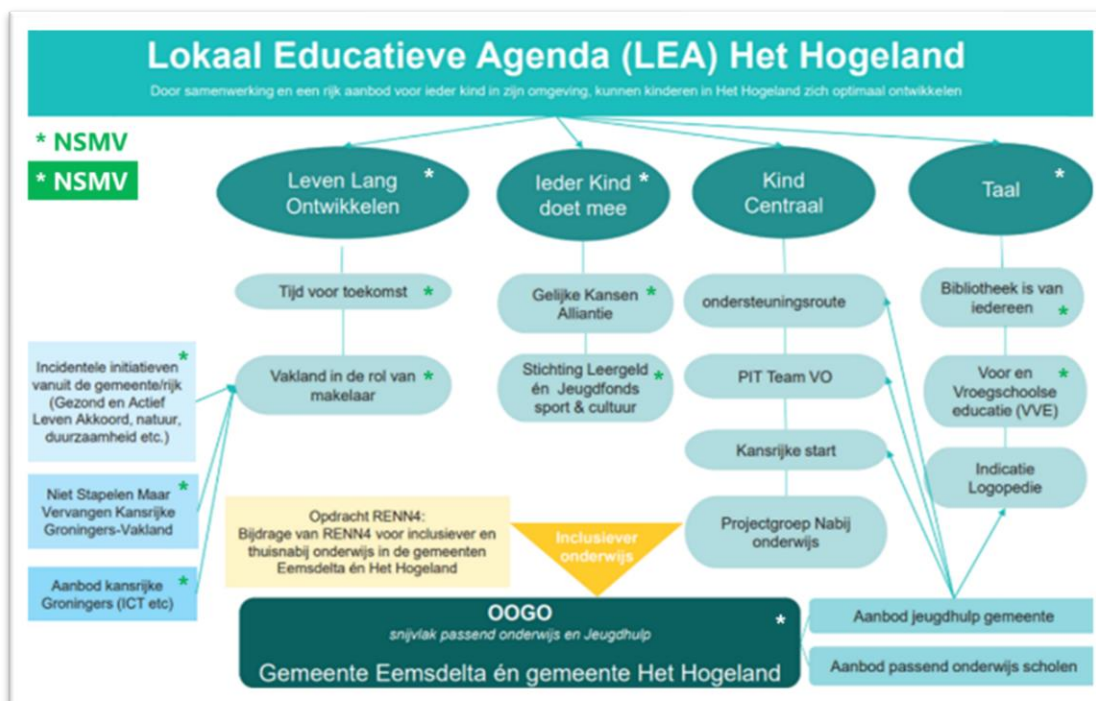
[Gelijke Kansen Agenda](#)

[Plan van aanpak pilot Tijd voor Toekomst](#)

[Coalitieakkoord Het Hogeland](#)

Lokale Educatieve Agenda 2023-2033

Onderstaand overzicht toont de samenhang tussen alle afspraken binnen de Lokale Educatieve Agenda 2023-2023, met als ondertitel: Door samenwerking en een rijk aanbod voor ieder kind in zijn omgeving kunnen kinderen in Het Hogeland zich optimaal ontwikkelen.

Aan al de genoemde organisaties in de met een asterisk* gemarkeerde tekstvelden biedt de aanpak NSMV – uniforme afspraken en ‘taal’ op alle 5 de bouwstenen van NSMV, koppeling aan de leerdoelen van het onderwijs en netwerkvorming voor alle drie de groepen stakeholders.

Financiën

Tien van de in totaal 20 (getraceerde) educatieaanbieders in gemeente Het Hogeland zijn onderdeel van de begroting van de Lokale Educatieve Agenda van Het Hogeland inclusief onderlinge beleidsafspraken.

Naast de financiën voor de verschillende leergebieden stelt de gemeente ook financiële middelen beschikbaar voor faciliterende activiteiten, waaronder:

- [Leergeld](#) – Stichting Leergeld Het Hoogeland heeft als missie het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen van 4 tot 18 jaar uit gezinnen met geldzorgen. Wij bieden deze kinderen kansen om te kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten, die voor andere kinderen heel normaal zijn.
- [Culturele mobiliteit](#) – Stichting Kunst & Cultuur (K&C) biedt scholen het project Culturele Mobiliteit – omdat de afstanden naar cultuur (musea/theaters) in de provincie Groningen zijn groot en de drempel van schoolbezoeken aan musea te verlagen. Zij organiseren jaarlijks het vervoer van 6.000 kinderen met de Kunst- of Erfgoedbus naar de grote musea en erfgoedinstellingen in de provincie Groningen.
- [Bedrijfsbezoek in jouw regio](#) – Kansrijke Groningers biedt gratis busvervoer voor basisscholen die een bedrijf bezoeken.

5.3.2 Provincie Groningen, Waterschappen en Rijksoverheid

Beleid & financiën

Provincie Groningen

Naast de gemeente zijn ook de provincie, de waterschappen en de rijksoverheid verantwoordelijk voor een aantal educatie programma's op diverse leergebieden. De provincie bijvoorbeeld op het gebied van lezen (bibliotheek), cultuureducatie en natuur-, milieu- en duurzaamheid educatie. En als opdrachtgever van het programma Tijd voor Toekomst is de provincie Groningen zelfs inhoudelijk en financieel betrokken bij alle leergebieden.

Waterschappen Noordzijvest en Hunze en Aa's

Ook bieden de overheden waterschap Noordzijvest en waterschap Hunze en Aa's educatie-programma's op de leergebieden natuur, milieu, duurzaamheid en burgerschap.

Rijksoverheid

	taal/lezen	digitale vaardigheden	gezondheid	natuur/milieu/duurzaamheid	kunstzinnige oriëntatie	bewegingsonderwijs	wetenschap/technologie	ondernemerschap	veiligheid & verkeer	burgerschap	rekenen/wiskunde
Brede regeling combinatiefuncties											
Cultuureducatie met kwaliteit											
De Bibliotheek op school											
Digitaliseringsimpuls onderwijs NL											
Duurzame school											
Gezonde School											
Impuls en innovatie bewegingsonderwijs											
Jong Leren Eten											
Prodemos											
Sterk techniekonderwijs											
Techkwadraat											
Tel mee met taal											
Veilig Verkeer Nederland											
Verbetering basisvaardigheden (NPO)											
School en omgeving											

Dit overzicht van landelijke educatieprogramma's van diverse ministeries en departementen geeft aan dat diverse ministeries (of combinaties van ministeries) stimuleringsprogramma's initiëren op al de genoemde leergebieden van het funderend onderwijs. De doelgroep van deze programma's is voornamelijk primair onderwijs en in mindere mate het voortgezet onderwijs. De lokale regie ligt veelal in handen van de gemeente en/of de provincie en de uitvoering bij educatieve uitvoeringsorganisaties (lokaal en/of provinciaal). De financiering bestaat vaak uit een matching van landelijke, provinciale, gemeentelijk en/of onderwijs financiën.

Via de gemeente en/of de provincie ontvangen o.a. Bibliotheek Groningen het Hogeland, GGD, K&C, IVN en Huis voor de

Sport bijdragen vanuit onderstaande programma's. Sinds 2022 buigt een interdepartementaal overleg zich ook over een landelijk ondersteuningsstructuur voor natuur, milieu en duurzaamheid onder de werktitel: de duurzame school. In vrijwel alle overheidslagen is – in ieder geval op gebied van educatie – zelden tot nooit overleg over zelf ontwikkelde of geïnitieerde educatieprogramma's. Dit zorgt ervoor dat bij de ministeries en hun departementen in Den Haag ca. 50 verschillende educatieprogramma's zijn ontwikkeld voor meestal verschillende en soms ook de zelfde (maatschappelijke) thema's en voor uiteenlopende onderwijs doelgroepen. In 2024 starten nog twee landelijke educatieprogramma's: (1) *Techkwadraat voor wetenschap en technologie* en (2) *de duurzame school of whole school approach voor duurzame ontwikkeling*.

In totaal bedraagt de rijksoverheidssubsidie naar schatting ruim € 1 mld. per schooljaar voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs.

NSMV bouwsteen 2 - analyse: Organiseren en opleiden

Huidige organisatie van onderwijs, educatieve aanbieders en gemeente

De volgende omschrijving is niet gebaseerd op lokaal onderzoek in gemeente Het Hogeland, maar omschrijft de organisatie die in veel gemeenten is ontstaan als gevolg van de vele verschillende landelijke educatieprogramma's die via de gemeente en educatieaanbieders de scholen benaderen en bereiken.

Strategisch niveau - Over het algemeen zijn de schoolbestuurders (gezamenlijk of individueel) in gesprek met de directies van de grote educatieve aanbieders om per jaar of meerjarig afspraken te maken over beleid en financiën. Bij een aantal grote aanbieders (o.a. bibliotheek en sport) is de gemeente hierbij ook betrokken. En hierbij ligt het initiatief grotendeels bij de aanbieders of de gemeente en niet bij het onderwijs.

En ondanks het gegeven dat de gemeente voor de uitvoering van de landelijke programma's lokale educatieve organisaties inzet, zijn de directies en bestuurders van deze organisaties zelden betrokken bij overleggen tussen gemeente en onderwijs (bijv. de LEA-tafel).

Operationeel niveau - Op operationeel niveau zijn specialisten van de (grote) aanbieders (lees-, cultuurconsulent, combinatiefunctaris) de contactpersoon naar directie en teamleden van de basisschool. Soms hebben leerkrachten binnen de school daarbij de taak om als specialist namens het team te werken (ICC-er voor cultuureducatie en leescoördinator voor lezen en digitale vaardigheden).

Tactisch niveau - De organisatie laag tussen strategisch en operationeel, waarbij meerdere educatieve aanbieders en meerdere specialisten uit het onderwijs – namens het brede onderwijsveld – met elkaar overleggen, monitoren en reflecteren ontbreekt vaak. Deze laag is essentieel om te bouwen aan een goed functionerend lokaal leerecosysteem.

Aanbod gestuurde samenwerking

Daarnaast is de samenwerking – tussen enerzijds gemeenten en educatieve aanbieders en anderzijds het onderwijs – over het algemeen aanbod gestuurd ingericht. Als reactie op de landelijke programma's moeten gemeente en aanbieders aanbieden. Maar om echt aan te sluiten op het curriculum en de vraag van de scholen is een transitie naar vraag gestuurde samenwerking noodzakelijk. Individuele scholen hebben de tijd en middelen niet om deze transitie te realiseren. Scholen met hulp van de gemeente en (grote) educatieve aanbieders samen wel.

Opleiden

De transitie van aanbod naar vraag gestuurde samenwerking vraagt van alle direct betrokkenen vanuit onderwijs, educatieve aanbieders en gemeente een andere aanpak. De betrokkenen van alle drie de stakeholders hebben baat bij een zelfde taal. Zodat het voor het onderwijs niet meer uitmaakt of zij in gesprek zijn met de educatieaanbieder gezondheid of de educatieaanbieder techniek.

De onderwijs kerndoelen en SLO-aanbodsdoelen vormen hierbij het Esperanto. En een digitale tool die al het aanbod koppelt aan deze doelen is daarbij het hulpmiddel om de transitie snel en duurzaam te borgen.

NSMV bouwsteen 3 - analyse: Communicatie en planning

- 1 basicly.co
- 2 biblionetgroningen.nl
- 3 cultuurcentrumhogeland.nl
- 4 dejongeonderzoekers.nl
- 5 erfgoedpartners.nl
- 6 gezondeschool.nl
- 7 groningerlandschap.nl
- 8 halt.nl
- 9 hethogeland.nl/afval
- 10 hogelandbeweegt.nl/jeugdfonds-sport-cultuur
- 11 huisvoordesportgroningen.nl
- 12 ivn.nl
- 13 jonglereneten.nl
- 14 juniorenergiecoach.nl
- 15 kultuurcentrale.nl
- 16 kunstkerkhogeland.nl
- 17 natuureducatie-winum.nl/
- 18 natuurmonumenten.nl
- 19 noorderzijvest.nl
- 20 platform.kansrijkegroningers.nl/
- 21 staatsbosbeheer.nl
- 22 sto-noord.nl
- 23 vaklandhethogeland.nl
- 24 veiligverkeernederland.nl
- 25 wec-waddenzee.nl
- 26 zeehondencentrum.nl/

Vrijwel iedere educatieve aanbieder verzorgt de eigen communicatie en planning van het educatieve aanbod richting de scholen via diverse communicatiekanalen.

De grote educatieve aanbieders beschikken vaak over een eigen website en een database met hierin al het beschikbare aanbod aan leermiddelen en -activiteiten voor de scholen.

Aangevuld met fysieke bezoeken van eigen professionals van deze aanbieders aan de scholen, nieuwsbrieven en lokale bijeenkomsten en trainingen voor onderwijs.

Ook deze communicatie momenten ervaart het onderwijs als 'stapelen'. En doordat zowel het aanbod als ook het aantal databases zo groot is, kiezen veel leerkrachten eerder voor Google om geschikt educatief aanbod te vinden.

Zie ook: NSMV bouwsteen 4 – Curriculum en digitaliseren.

Planning

Ook de planning van de activiteiten, leermiddelen en trainingen gedurende het schooljaar staat vaak op de eigen website of verschijnt zijn via eigen mails of andere media in de mailbox van de schooldirecteur of onderwijsspecialist.

En planning speelt ook heel letterlijk een rol. Het onderwijs maakt de jaarplanning voor het volgende schooljaar eind april of begin mei. Scholen steken er in die maanden veel tijd in om de planning rond te krijgen en het schooljaar verantwoord te vullen. De hoofdvraag die onderwijs daarom kan vragen is: aanbieders geef ons in april (eind van het schooljaar) de planning van jullie programma voor het volgende schooljaar.

NSMV bouwsteen 4 - analyse: Curriculum en digitaliseren

Dezelfde (grote) lokale educatieve aanbieders beschikken voor scholen – in het ideale geval – over een digitale database met hierin het eigen educatieve aanbod. En zij beschikken in de meeste gevallen ook over professionals met kennis van het curriculum van de basisscholen.

Indien het aanbod de database zoekcriteria voor de scholen bevat is dit een groot pluspunt. Daarmee kunnen scholen op basis van zoekcriteria als: afstand, planning, doelgroep, groepsomvang en prijs selecteren. Indien de school breder wil oriënteren is de zoektocht bij de volgende aanbieder en de vergelijking met de criteria van de vorige website of websites ingewikkelder. Hierdoor is het vaak een tijdrovende en daarmee werkdruk verhogende activiteit voor scholen.

Al de onderstaande educatieve aanbieders hebben – als vanzelfsprekend – een eigen website en in sommige gevallen ook een database met zoekcriteria. Echter allen met verschillende indelingen en criteria.

Indien de scholen de vraag bij de professional van een educatieaanbieder neerlegt kost dit natuurlijk minder tijd. Helaas beschikken niet alle educatieve aanbieders over dergelijke professionals, behalve bij de grote educatieve aanbieders.

Tot slot: zelden is het educatieve aanbod gekoppeld aan de landelijke kerndoelen (voor het basisonderwijs zijn dit er 59, zie [SLO-kerndoelen](#)) En vrijwel nooit zijn de educatieve activiteiten gekoppeld aan [SLO-aanbodsdoelen](#) (dit zijn er duizenden en vallen onder één of meer van de 59 kerndoelen). En indien dit wel het geval is, blijft het voor de school ingewikkeld om te bepalen of de gekozen activiteit een herhaling is van lessen uit het eigen schoolcurriculum of dat de activiteit juist leerstof herhaalt of stapelt.

NSMV bouwsteen 5 - analyse: Onderzoek en ontwikkeling

Grote lokale educatieaanbieders verrichten ook vaak onderzoek. Kwantitatief, bijvoorbeeld naar het aantal afgenomen activiteiten of trainingen door scholen. Deze cijfers zijn soms van belang als verantwoording naar de gemeente of naar de landelijk educatiebureau op een leer gebied.

En ook kwalitatief. Voorbeelden hiervan zijn EVI (cultuureducatie) Leesmonitor (lezen) en JOGG (gezondheid en bewegen) en [JOGG voortgangsrapportage](#). Deze onderzoeken zijn essentieel om de kwaliteit van de educaties of interventies te onderzoeken.

EVI - Evi is een instrument waarmee basisscholen cultuureducatie kunnen evalueren. Door te werken met dit instrument versterken ze de ontwikkeling en borging van cultuureducatie op hun school. Via LKCA bieden penvoerders van Cultuureducatie met Kwaliteit uit verschillende provincies, steden of regio's Evi aan de scholen in hun werkgebied aan.

Niet alleen ondersteunt Evi bij het verankeren van cultuureducatie, het is ook een instrument voor monitoring. Scholen die Evi invullen, stellen hun dossiers beschikbaar aan een Evi-kennispartner, een universiteit, die de dossiers in opdracht van de betreffende penvoerder analyseert. Dit leidt tot een geanonimiseerde rapportage die de penvoerder inzicht geeft in de stand van zaken van cultuureducatie op scholen. Op deze manier kunnen de inspanningen van scholen, penvoerders, beleidsmakers en andere betrokkenen op dit vlak zowel lokaal als landelijk zichtbaar gemaakt worden. En kan iedereen van elkaar leren.

Leesmonitor - De leesmonitor bestaat uit digitale vragenlijsten voor leerlingen van het basisonderwijs en voortgezet onderwijs en studenten in het mbo en op de pabo. Ook zijn er vragenlijsten voor leerkrachten/docenten en leesconsulenten van de Bibliotheek. Via deze vragenlijsten worden jaarlijks gegevens verzameld over:

- het leen- en leesgedrag van leerlingen/studenten
- de leesmotivatie van leerlingen/studenten
- de informatievaardigheden van leerlingen
- het leesivakbevorderende gedrag van leerkrachten/docenten
- onderwijs in informatievaardigheden

De resultaten zijn voor elke school vanaf de maand maart beschikbaar in een monitorrapportage. Op basis van een analyse van deze resultaten stellen de Bibliotheek en de school doelen op voor het nieuwe schooljaar. Daar horen ook een bepaalde werkwijze en activiteiten bij. Na een jaar wordt de Monitor opnieuw uitgevoerd. Uit de nieuwe resultaten blijkt of er andere doelen gesteld moeten worden en of er een andere werkwijze voor nodig is.

JOGG-monitor - Het onderzoek bestaat uit een mix van kwalitatieve en kwantitatieve methoden. Er worden onder andere interviews, gesprekken en werksessies met JOGG regisseurs, beleidsmedewerkers, praktijkprofessionals en de doelgroep (kinderen en ouders) gehouden. Ook wordt samen met JOGG-professionals en de doelgroep onderzoek gedaan om opbrengsten zoals een gezonde omgeving en ervaren gezondheid in kaart te brengen. Daarnaast worden, samen met de praktijkprofessionals en de doelgroep, handvatten of monitor instrumenten verder ontwikkeld. Waar het gaat om cijfers over gezond gedrag en gezond gewicht in JOGG-gemeenten wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van data die reeds verzameld wordt.

Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met verschillende universiteiten en kennisinstellingen (RIVM, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ)). Zie ook [JOGG-monitor 2023](#).

Naast de onderzoeken op bovenstaande leergebieden doen – kleinere - educatieaanbieders op dezelfde of andere leergebieden ook onderzoek bij scholen. Bijvoorbeeld in de vorm van evaluatieformulieren of -gesprekken. Hierdoor ervaren scholen deze onderzoeken ook als ‘stapelen’. Zeker als de resultaten van het onderzoek niet bijdragen aan de monitoring van de eigen school, leerkrachten en leerlingen.

5. Bijlagen

- Bijlage 1 - overzicht van kinderopvang en funderend onderwijs in Het Hogeland
- Bijlage 2 - overzicht van alle (grote) educatieve aanbieders in Het Hogeland
- overzicht van gemeentelijke taakgebieden Burgemeester en Wethouders
- Bijlage 3 - vier kolommentabel LEA (Oberon)

Bijlage 1 - overzicht van kinderopvang en funderend onderwijs in Het Hogeland

Basisscholen	Gemeente	Schoolbestuur
1 De Wierde Winsum	Het Hogeland Winsum	I GBS de Wierde TvT
2 Basisschool De Wierde	Het Hogeland Adorp	II Goud Onderwijs
3 De Linde Eenrum	Het Hogeland Eenrum	II Goud Onderwijs TvT
4 Klinkenborg	Het Hogeland Kantens	II Goud Onderwijs
5 Mandegoud	Het Hogeland Kloosterburen	II Goud Onderwijs
6 De Getijden	Het Hogeland Pieterburen	II Goud Onderwijs
7 De Dobbe Roodeschool	Het Hogeland Roodeschool	II Goud Onderwijs
8 Brunwerd	Het Hogeland Uithuizen	II Goud Onderwijs
9 NBS De Sterren	Het Hogeland Uithuizermeeden	II Goud Onderwijs
10 Usquert	Het Hogeland Usquert	II Schoolbestuur Lauwers en Eems
11 FH Jansenius de Vries	Het Hogeland Warffum	II Goud Onderwijs
12 De 9 Wieken	Het Hogeland Winsum	II Goud Onderwijs
13 Tiggeldobbe	Het Hogeland Winsum	II Goud Onderwijs
14 Nijenstein	Het Hogeland Zandeweer	II Goud Onderwijs
15 Togtemaarschool	Het Hogeland Bedum	III Stichting openbaar onderwijs Marenland TvT
16 Sint Walfridus	Het Hogeland Bedum	IV Stichting Primenius
17 De Schelp Uithuizen	Het Hogeland Uithuizen	IV Stichting Primenius TvT
18 Hoogholtje	Het Hogeland Wehe-den Hoorn	IV Stichting Primenius
19 De Leensteril	Het Hogeland Leens	II Goud Onderwijs TvT
20 Noorderlicht Rasquert	Het Hogeland Rasquert	II Goud Onderwijs
21 De Meander Sauwerd	Het Hogeland Sauwerd	II Goud Onderwijs
22 Koning Willem-Alexander Uithuizen	Het Hogeland Uithuizen	II Goud Onderwijs TvT
23 De Noordkaap Uithuizermeeden	Het Hogeland Uithuizermeeden	II Goud Onderwijs
24 Hendrik de Cockschool	Het Hogeland Ulrum	II Goud Onderwijs
25 De Rank Warffum	Het Hogeland Warffum	II Goud Onderwijs
26 De Borgschool	Het Hogeland Winsum	II Goud Onderwijs
27 De Piramiden	Het Hogeland Winsum	II Goud Onderwijs
28 De Zoutkamperril	Het Hogeland Zoutkamp	II Goud Onderwijs
29 Groenland	Het Hogeland Zuidwolde	II Goud Onderwijs
30 De Horizon Bedum	Het Hogeland Bedum	VI NoorderBasis - scholen met de Bijbel
31 De Regenboog Bedum	Het Hogeland Bedum	VI Goud Onderwijs
32 De Handpalm	Het Hogeland Leens	VI NoorderBasis - scholen met de Bijbel
33 Het Prisma Uithuizermeeden	Het Hogeland Uithuizermeeden	VI NoorderBasis - scholen met de Bijbel
Tijd voor Toekomst school (okt 2022 - jul 2025) = TvT		

Scholen Voortgezet Onderwijs	Gemeente	Schoolbestuur
1 Het Hogeland College Uithuizen	Het Hogeland Uithuizen	I Schoolbestuur Lauwers en Eems
2 Het Hogeland College Warffum	Het Hogeland Warffum	I Schoolbestuur Lauwers en Eems
3 Het Hogeland College Winsum	Het Hogeland Winsum	II Schoolbestuur Lauwers en Eems
4 Terra Winsum - Hamrik	Het Hogeland Winsum	III Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra
5 Terra Winsum - Onderendamsterweg	Het Hogeland Winsum	III Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra

Kinderopvang	Gemeente	
1 BSO locaties (buitenschoolse opvang)	Het Hogeland	33
2 KDV locaties (kinderdagverblijf)	Het Hogeland	38
3 VGO locaties (voorziening voor gastouderopvang)	Het Hogeland	72

Kinderopvang met voorschoolse educatie locaties:

- Thuishuis Klein is Fijn B.V.
- Kids2B
- Stichting Tamariki
- Stichting Kinderopvang Waddenkind
- Stichting KindH
- Kindercentrum Jodocus B.V.

Bijlage 2.1 - overzicht (grote) educatieve aanbieders en verbinders

versie: 21 april 2024

HET HOGELAND

LEERGEBIEDEN									financiering						
taal/lezen										subsidie gemeente (o.a. LEA)	subsidie provincie	subsidie waterschap	leergeld	vervoer van scholen naar bedrijven	culturele en overige mobiliteit
digitale vaardigheden															
natuur, milieu, duurzaamheid (OJW)															
geschiedenis en erfgoed (OJW en KO)															
gezondheid en welzijn (OJW)															
kunsthouding oriëntatie (KO)															
bewegingsonderwijs															
wetenschap & technologie (OJW)															
ondernemen (OJW)															
veiligheid en verkeer (OJW)															
burgermaatschappij															
rekenen/wiskunde															

Toelichting:

OJW = Oriëntatie op jezelf en de wereld (vml. ak/gs/bi)

KO = Kunstzinnige Oriëntatie

Aanbiedersorganisaties

1	Bibliotheek Bedum										€				
2	Bibliotheek Leens										€				
3	Bibliotheek Uithuizen										€				
4	Bibliotheek Winsum										€				
5	GGD Groningen										€				
6	Cultuurcentrum Hogeland										€				
7	Kunstkerk Het Hogeland														
8	Erfgoed Partners														
9	Centrum Groninger Taal & Cultuur														
10	Halt										€				
11	Waterschap Noorderzijlvest											€			
12	IVN										€				
13	Natuureducatie Winsum														
14	Staatsbosbeheer														
15	Natuurmonumenten														
16	Pieterburen														
17	De streekboer														
18	Werkgroep Primair onderwijs														
19	De Maakplek														
20	Werelderfgoedcentrum Waddenzee														
21	Groninger Landschap														
22	Afvaldienst										€				
23	JOGG										€				
24	Huis voor de Sport Groningen										€				
25	Gemeente Het Hogeland														
	- Week van respect											€			
	- Anne Frank Krant											€			
	- Hackshield											€			
	- Junior energiecoach											€			
	- Veilig Verkeer Nederland											€			

Verbinders

26	HH-college, CSG Winsum en Terra Winsum														
	- Sterk Techniekonderwijs														
	- HH jongerencollege														
27	Kansrijke Groningers														
	- Basicly														
	- Platform Scholen en Bedrijven														
	- Vervoer voor scholen naar bedrijven														
24	Tijd voor Toekomst											€	€		
25	Stichting Kunst & Cultuur (K&C)											€	€		
26	Biblionet Groningen											€			
27	Huis voor de Sport Groningen											€			

Bijlage 2.2 – overzicht gemeentelijke taken in Het Hogeland in relatie tot leergebieden onderwijs

		LEERGBIEDEN ONDERWIJS													
GEMEENTELIJKE TAAKGBIEDEN BURGEMEESTER & WETHOUDERS		taal/lezen	digitale vaardigheden	gezondheid en welzijn (OW)	natuur/milieu/duurzaamheid (OW)	geschiedenis en erfgoed (OW)	aardrijkskunde (OW)	gezondheid	kunstzinnige oriëntatie (KO)	bewegingsonderwijs	wetenschap & technologie (OW)	ondernemen (OW)	veiligheid en verkeer	burgerschap	rekenen/wiskunde
1	kinderopvang / basis- / voortgezet onderwijs	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	volksgezondheid			1											
3	bestuurlijke organisatie					1								1	
4	kunst, cultuur en erfgoed					1									
5	bibliotheekwerk	1	1												
6	sport en bewegen									1					
7	duurzame economie en ondernemerschap											1			
8	arbeidsmarkt en leven lang leren (leergeld)											1			
9	maatschappelijke ondersteuning			1											
10	landbouw, visserij en natuur				1										
11	Werelderfgoedcentrum Waddenzee (project)				1						1				
12	milieu en kringlooeconomie (energietransitie)				1						1				
13	mobilititeit en publiek vervoer												1		
		2	2	3	4	3	1	1	1	2	3	3	2	2	1

Bijlage 3 - Vier kolommentabel (Oberon)

Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 4
Gemeente ondersteunt	Gemeente initieert/regisseert	Gemeente eindverantwoordelijk	Thema's voor regionale samenwerking
Schoolbestuur bepaalt beleid en uitvoering	Schoolbestuur zwaluwstaart eigen beleid en gemeentelijk beleid	Schoolbestuur werkt samen met gemeente aan beleid en uitvoering	Schoolbestuur zoekt samen met gemeente naar optimale inrichting

Oberon heeft de volgende tabel gemaakt om de situatie van medio 2012 zo integraal mogelijk te weergeven. Hier vindt u meer informatie over de 4-kolommentabel LEA. Zie ook: [online](#)

Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 4
Gemeente ondersteunt	Gemeente initieert/regisseert	Gemeente eindverantwoordelijk	Thema's voor regionale samenwerking
taalbeleid (incl. leesbevordering)	Voor- en vroegschoolse educatie	Leerplicht/schoolverzuim	Zorg in het voortgezet onderwijs
Stimulering taalontwikkeling	Kwaliteit(szorg)	Leerlingenvervoer	Samenwerking rond jeugd(zorg)voorzieningen
Professionalisering van onderwijspersoneel en schoolmanagement	Toeleiding en bereik	Huisvesting	Leerlingstromen en /of onderwijsaanbod
Passend Onderwijs	Professionalisering/taal 3F	Brede school	Aansluiting po/vo en vmbo/mbo
Spreading zorgleerlingen	Opbrengstgericht werken	Integrale kindcentra	Afstemming onderwijsmarkt
Kwaliteitsimpuls (zeer) zwakke scholen	Resultaatafspraken vroegschoolse educatie	Startgroepen	Voortijdig schoolverlaten
Maatschappelijke stages VO	Lokaal ouderbeleid VVE	Harmonisatie voorschoolse voorzieningen	RMC
Ouderbetrokkenheid op school	Beleidsontwikkeling	Jeugdzorg	
Duurzaamheid	Informatievoorziening algemeen en kindspecifiek	Zorg: centra voor jeugd en gezin (CJG)	
Veiligheid in de school	Stimulering thuis	Jeugdbeleid in brede zin	
Gezonde voedingen en een gezonde leefstijl	Participatie in VVE activiteiten voorschool	Veiligheid rond de school	
Cultuureducatie	Rekening houden met voorschool	Opvang minderjarige asielzoekers en nieuwkomers	
	Extra onderwijstijd		
	Schakelklassen		
	Zomerscholen		
	Vakantiescholen		
	Peuterzomerscholen		
	Buitenschoolse opvang		
	Zorg in en om de school		
	Opvang jeugdigen die buiten de boot dreigen te vallen		
	Schoolmaatschappelijk werk		
	Reboundvoorzieningen		
	Segregatie/integratie thematiek		
	Sport en Bewegen		
Schoolbestuur bepaalt beleid en uitvoering	Schoolbestuur zwaluwstaart eigen beleid en gemeentelijk beleid	Schoolbestuur werkt samen met gemeente aan beleid en uitvoering	Schoolbestuur zoekt samen met gemeente naar optimale inrichting

